

Amélie Nothomb

Tokyo min elskede

ROMAN

Oversat af Mette Olesen

TIDERNE SKIFTER

Tokyo min elskede
er oversat fra fransk efter „Ni d’Eve ni d’Adam“
Copyright © Éditions Albin Michel, Paris, 2007
Dansk udgave: © 2010 by Tiderne Skifter, København
Published by arrangement with Literary Agency Wandel Cruse, Paris
Forlagsredaktion: Claus Clausen
Sats: BookPartnerMedia, København
Tryk: Printing House Pozkal, Polen
ISBN 978-87-7973-353-4
Printed in Poland 2010

Udgivet med støtte fra

GD for Uddannelse og Kultur

Kulturprogrammet

Tiderne Skifter Forlag · Læderstræde 5, 1. sal · 1201 København K
Telefon 33 18 63 90 · Fax 33 18 63 91
E-mail: tiderneskipfer@tiderneskipfer.dk
Læs om forlagets øvrige og kommende udgivelser på:
www.tiderneskipfer.dk

Den bedste måde at lære japansk på, mente jeg, måtte være at undervise i fransk. Jeg satte en annonce op i supermarkedet: „Fransk, privatundervisning, rimelig pris“.

Telefonen ringede allerede samme aften. Vi aftalte at mødes dagen efter, på en café i kvarteret Omote-Sando. Jeg forstod ikke hans navn, han heller ikke mit. Da jeg lagde på, gik det op for mig at jeg ikke vidste hvordan jeg skulle genkende ham, og at det samme gjaldt ham. Og da jeg ikke havde haft åndsnærværelse til at bede om hans telefonnummer, var der ingen løsning på det problem. „Måske ringer han selv tilbage til mig,“ tænkte jeg.

Han ringede ikke tilbage. Hans stemme havde lydt ung. Men det hjalp mig ikke stort. Det var ikke unge mennesker der manglede i Tokyo, i 1989. Slet ikke på en café i Omote-Sando, den 26. januar klokken lidt i fem om eftermiddagen.

Jeg var heller ikke den eneste udenlandske kvinde i lokalet, langt fra. Alligevel gik han uden tøven direkte hen til mig.

– Er De fransklæreren?

– Hvordan kunne De vide det?

Han trak på skuldrene. Meget stift satte han sig ned og sagde ikke mere. Jeg forstod at det var mig der var læreren, og derfor mig der skulle tage initiativet. Jeg stil-

lede ham nogle spørgsmål og fik at vide at han var tyve år gammel, at han hed Rinri og at han studerede fransk på universitetet. Han fik at vide at jeg var enogtyve år, at jeg hed Amélie og at jeg studerede japansk. Han forstod ikke hvilket land jeg kom fra. Det var jeg vant til.

– Fra nu af må vi ikke længere tale engelsk, sagde jeg så.

Jeg konverserede lidt på fransk for at vurdere hans niveau – det viste sig at være chokerende dårligt. Det værste var hans udtale – hvis jeg ikke havde vidst at Rinri talte fransk til mig, ville jeg have troet at jeg havde at gøre med en meget dårlig nybegynder i kinesisk. Hans ordforråd var fattigt, hans syntaks en dårlig efterligning af engelsk, som han åbenbart heller ikke beherskede men ikke desto mindre støttede sig til. Det mest absurde var at han studerede fransk på tredje år, ved universitetet. Det bekræftede blot at sprogundervisning i Japan er en total fiasko. I så ekstrem grad kunne det ikke bare forklares som en særhed typisk for øsamfund.

Den unge mand var åbenbart bevidst om situationen, for han begyndte snart at undskylde, og blev til sidst helt tavs. Jeg ville ikke acceptere hans nederlag, og forsøgte at få ham til at sige noget mere. Forgæves. Han holdt munden lukket som om han ville skjule et hæsligt tandsæt. Vi var kørt fast.

Så begyndte jeg at tale japansk. Det havde jeg ikke gjort siden jeg var fem år gammel, og de seks dage jeg nu havde tilbragt i „Den opgående Sols Rige“, efter seksten års fravær, havde ikke været nok til at genopfriske min barndoms erindringer om sproget – langt fra. Det jeg serverede for ham, var derfor noget barnagtigt vrøvl

uden hverken hoved eller hale – noget om en politibetjent, en hund og nogle blomstrende kirsebærtræer.

Den unge fyr sad med et bestyrtet udtryk og lyttede, og brød så ud i høj latter. Han spurgte mig om det var et femårigt barn der havde lært mig japansk.

– Ja, sagde jeg, og det barn var mig.

Og så fortalte jeg ham min historie. Jeg talte langsomt, på fransk, med en helt speciel følelse af at han forstod mig.

Jeg havde befriet ham for hans hæmninger.

På et forfærdeligt fransk fortalte han mig at han godt kendte Kansai, den egn hvor jeg var født og havde tilbragt mine fem første leveår.

Han selv kom fra Tokyo hvor hans far var leder af en anerkendt guldsmedeskole. Så holdt han inde, helt udmattet, og skyllede sin kaffe ned i én slurk.

Hans beretning lod til at have kostet ham den samme anstrengelse som hvis han havde skullet vade over en rivende flod et sted med fem meter mellem trædestenene. Det morede mig at se ham sidde og puste ud efter sin store bedrift.

Det skal dog siges at fransk er lumsk. Jeg var glad for at jeg ikke var i min elevs sted. At lære at tale mit sprog måtte være lige så svært som at lære at skrive hans.

Jeg spurgte ham hvad han kunne lide at lave. Han tænke sig meget længe om. Jeg spekulerede på om hans overvejelser mon var af eksistentiel eller sproglig art. Efter så lang tids søgen gjorde hans svar mig temmelig forvirret:

– At lege.

Det var umuligt at afgøre om forståelsesproblemet var sprogligt eller filosofisk. Jeg prøvede igen:

– Lege hvad?

Han trak på skuldrene.

– Lege.

Hans sagde det henkastet som om han enten besad en imponerende ubekymrethed, eller bare ikke orkede at gøre flere indsigelser over for mit uhyrlige sprog.

Uanset hvad syntes jeg at fyren havde klaret det godt, så jeg gik med på tanken. Jeg sagde at det havde han ret i, livet var en leg, og dem der troede at leg blot var nytteløst pjat havde intet fattet, osv.

Han sad og lyttede som om det jeg sagde var meget mærkeligt. Fordelen ved at samtale med udlændinge er at man altid kan forklare den andens mere eller mindre forbløffede udtryk som en kulturel forskel.

Så var det Rinris tur til at spørge mig hvad jeg kunne lide at lave. Med tydeligt artikuleret udtale svarede jeg at jeg kunne lide at lytte til regnen, at vandre i bjergene, læse, skrive og lytte til musik. Han afbrød mig for at sige:

– At lege.

Hvorfor gentog han det? Måske var det et spørgsmål. Jeg fortsatte:

– Ja, jeg kan også godt lide at lege, især at spille kort.

Nu var det ham der så helt fortabt ud. På en blank side i et hæfte tegnede jeg nogle spillekort: Es, to, spar, ruder.

Han afbrød mig: Ja, selvfølgelig, kort, dem kendte han godt. Jeg følte mig umådelig tåbelig med min lom-mepædagogik. For ikke at tabe ansigt skyndte jeg mig at

skifte emne, og sagde det første der faldt mig ind: Hvad plejede han at spise? Meget bestemt svarede han:

– Errrrhhhh.

Jeg troede at jeg kendte det japanske køkken godt, men dét havde jeg aldrig hørt om. Jeg bad ham forklare mig hvad det var. Han gentog bare:

– Errrrhhhh.

Javel, men hvad var det?

Forbløffet tog han hæftet fra mig og tegnede omridset af et æg. Det tog mig flere sekunder at regne den ud, så udbrød jeg:

– Æg!

Han spilede øjnene op som for at sige: Netop!

– Det udtales æg, fortsatte jeg. Æg.

– Errrrhhhh.

– Nej, se på min mund. Man skal åbne munden mere: Æg.

– Arrrrhhhh.

Jeg overvejede lidt om dét var et fremskridt. Ja, for det udgjorde en forandring. Han gennemgik en udvikling, om ikke lige i den rigtige retning, så dog henimod noget andet.

– Det er bedre, sagde jeg, fuld af optimisme.

Han smilede, ikke særlig overbevisende, glad for at jeg var så høflig. Jeg var lige den lærer han havde brug for. Han spurgte mig hvor meget jeg tog for en undervisningstime.

– Det er op til Dem.

Mit svar skjulte min totale uvidenhed med hensyn til de gældende takster, også bare omtrentligt. Uden at vide det havde jeg åbenbart talt som en ægte japaner, for frem

af sin lomme tog Rinri en nydelig konvolut af rispapir som han i forvejen havde lagt pengene i.

Forlegen afslog jeg:

– Ikke i dag. Det var ikke nogen rigtig time. Bare et indledende møde.

Den unge mand lagde konvolutten foran mig, gik hen og betalte for vores kaffe, kom tilbage for at aftale et nyt møde den følgende mandag, uden så meget som at se ned på pengene som jeg forsøgte at give ham tilbage, hilste og gik.

Efter at have bidt al skam i mig åbnede jeg konvolutten og talte seks tusind yen. Det der er så fantastisk når man bliver betalt i en svag valuta, er at beløbene altid er helt astronomiske. Jeg tænkte på „Errrrhhhh“ der var blevet til „Arrrrhhhh“ og syntes ikke at jeg havde fortjent seks tusind yen.

Så sammenlignede jeg i tankerne Japans økonomi med Belgiens og kom frem til at forholdet var så skævt at denne transaktion svarede til en dråbe i havet. Med mine seks tusind yen kunne jeg gå i supermarkedet og købe seks gule æbler. Det kunne jeg godt være bekendt. Med rolig samvittighed gik jeg ud for at udforske Omote-Sando.

Den 30. januar 1989. Min tiende dag i Japan som voksen. Lige siden det jeg kaldte min tilbagevendende, havde jeg hver morgen trukket gardinerne fra mine vinduer og nydt udsigten til en fuldstændig blå himmel. Når man i årevis har trukket belgiske gardiner fra vinduerne og kun haft udsigt til tonstungt gråvejr, kan man så andet end begejstres over vinteren i Tokyo?

Jeg mødtes igen med min elev på caféen i Omote-Sando. Timen handlede om vejret. Det var en god idé, for vejret – som man jo altid kan snakke om når man ikke har noget at sige til hinanden – er i Japan det vigtigste og helt uomgængelige samtaleemne.

Hvis man møder nogen og undlader at tale om vejret, bliver det opfattet som taktløshed.

Det forekom mig at Rinri havde gjort fremskridt siden sidst. Det kunne ikke skyldes min undervisning alene – han måtte selv have arbejdet på sagen. Muligheden for at tale med en fransksproget person havde uden tvivl gjort ham ekstra motiveret.

Han var ved at fortælle mig om det barske sommervejr da jeg så ham løfte blikket og kigge over mod en fyr der netop var kommet ind. De vinkede til hinanden.

– Hvem er det? spurgte jeg.

– Hara, en ven som jeg studerer sammen med.

Den unge mand kom hen for at sige goddag. Rinri præsenterede os på engelsk. Jeg protesterede:

– På fransk, tak. Deres ven studerer jo også sproget.

Min elev begyndte forfra, først lidt hakkende på grund af det pludselige skift, og udtalte derpå så godt han kunne:

– Hara, det er Amélie, min *maitresse*.

Han havde brugt et lidt gammeldags fransk ord for lærerinde – i dag bruges ordet *maitresse* mest i betydningen elskerinde! Jeg havde svært ved at undertrykke min latter der helt ville have taget modet fra ham efter et så prisværdigt forsøg. Jeg ville ikke korrigere ham foran hans ven, det ville have fået ham til at tabe ansigt.

Det var åbenbart dagen for tilfældige møder: Et øjeblik efter så jeg Christine komme ind, hun var en meget sympatisk ung belgisk kvinde der arbejdede på ambassaden og havde hjulpet mig med at udfylde en bunke papirer da jeg ankom.

Jeg inviterede hende hen til vores bord.

Nu mente jeg at det måtte være min tur til at præsentere. Men Rinri havde talt sig varm og ville sikkert gentage øvelsen, for han sagde til Christine:

– Det er min ven Hara, og Amélie, min *maitresse*.

Den unge kvinde kastede et kort blik på mig. Jeg lod som ingenting og præsenterede Christine for de to unge mænd. Efter denne misforståelse, og af frygt for at fremstå som en elskerinde af den dominerende s/m-type – *maitresse* betyder også herskerinde! – turde jeg ikke længere at kommentere min elevs sprog. Jeg satte mig det ene mål at sikre at vi blev ved med at tale fransk.

– Er I begge to Belgien? spurgte Hara.

– Ja, smilede Christine. De taler virkelig godt fransk.
– Det er takket være Amélie som er min ...
Jeg afbrød Rinri for at forklare:
– Hara og Rinri studerer fransk på universitetet.
– Ja, men det er jo kun privatundervisning man rigtig får noget ud af, ikke?

Christines bemærkning fik mig til at krumme tæer, men jeg kendte hende ikke godt nok til at jeg kunne forklare hende sagens rette sammenhæng.

– Hvordan mødte De og Amélie hinanden?
– I supermarkedet Azabu.
– Hvor morsomt!

Vi havde undgået det værste – han kunne have svaret at det var igennem en annonce.

Barpigen kom for at tage imod de nyankomnes bestillinger. Christine så på sit ur og sagde at hun havde en forretningsaftale om ikke så længe. Inden hun gik, talte hun til mig på nederlandsk:

– Han ser godt ud, tillykke.

Da hun var væk, spurgte Hara mig om hun havde talt Belgien. Jeg sagde bare ja for at undgå en lang forklaring.

– I taler virkelig godt fransk, sagde Rinri fuld af beundring.

„Endnu en misforståelse,“ tænkte jeg opgivende.

Jeg var fuldkommen drænet og bad Hara og Rinri om at tale sammen på fransk, så nøjedes jeg med at rette de mest uforståelige fejl. Jeg blev overrasket over det de sagde til hinanden:

– Hvis du kommer hjem til mig på lørdag, så tag noget Hiroshimasauce med.

– Kommer Yasu også og leger med os?

– Nej, han skal lege hos Minami.

Jeg kunne godt tænke mig at vide hvad det var de *le-
gede*. Jeg spurgte Hara, men hans svar gjorde mig ikke
klogere end det min elev havde givet mig ved vores fore-
gående møde.

– De er også velkommen til at komme og lege med os
på lørdag, sagde Hara.

Jeg var sikker på at det kun var af høflighed at han in-
viterede mig. Alligevel havde jeg lyst til at sige ja tak. For
at være sikker på at min elev ikke havde noget imod det,
sendte jeg en føler ud:

– Jeg kender ikke Tokyo, jeg farer bare vild.

– Jeg kan komme og hente Dem, tilbød Rinri.

Så tog jeg glad imod Haras invitation. Da Rinri rakte
mig konvolutten med min betaling, blev jeg endnu mere
pinligt berørt end forrige gang. For at berolige min sam-
vittighed, besluttede jeg mig for at bruge pengene til en
gave til værten.